

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL
VERSENYTANÁCS

☒ 1054 Budapest, Alkotmány u. 5.

☎ 472-8864 ☏ Fax: 472-8860

Vj-93/2004/14.

A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa a **Magyar Gyógyszerész Kamara** (Budapest) kérelmező gazdasági versenyt korlátozó megállapodás nemleges megállapítása iránt kérelmére indult eljárásban – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

h a t á r o z a t o t

A Versenytanács megállapítja, hogy a Magyar Gyógyszerész Kamara 2004. november 27-i Küldöttközgyűlése által elfogadott Etikai Kódex és Etikai-Fegyelmi Szabályzat – az Etikai Kódex VI.1. pontja második mondatának tervezett törlése mellett – nem minősül a gazdasági versenyt korlátozó megállapodásnak.

A határozat felülvizsgálatát a Magyar Gyógyszerész Kamara a kézbesítéstől számított harminc napon belül kérheti a Fővárosi Bírósághoz címzett, de a Gazdasági Versenyhivatalnál benyújtandó keresettel.

I n d o k o l á s

I.

A kérelem

- 1) A kérelmező Magyar Gyógyszerész Kamara (a továbbiakban: Kamara) 2004. május 26-án a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló, többször módosított 1996. évi LVII. törvény (továbbiakban) Tpv. 18.§ (1) bekezdés

- a) és b) pontjai alapján kérte annak megállapítását, hogy az 1999. november 27-e óta hatályos Etikai Kódex és az ahhoz kapcsolódó Etikai-Fegyelmi Szabályzat „nem esnek a Tpvt. 11. §-ának hatálya alá, illetve azok tilalom alá esésének jelentősége csekély”.
- 2) A kérelmező kérelme alátámasztásaként hivatkozott az alábbiakra.
- 2.1. A Kamarának a gyógyszerek előállítására, forgalmazására, a gyógyszertárak tárgyi és szakmai valamint humán forrásainak meghatározására, a magisztrális gyógyszerkészítésre vonatkozó befektetésekre nézve sem korlátozó, sem ellenőrzésben megnyilvánuló befolyása nincs. A patikában forgalmazható termékeknek vételárát, eladási árát, az értékesítés egyéb üzleti feltételeit sem közvetlenül, sem közvetetten meghatározni nem tudja, ezt a feladatot jogszabályok határozzák meg. A nem támogatott gyógyszerek tájékoztató jellegű fogyasztói árát a szintén jogszabályi rendelkezések alapján teszi közzé, az árakra vonatkozó bejelentéseket a gyártók, előállítók határozzák meg a kereslet/kínálat figyelembevételével.
- 2.2. A Kamarának nincs befolyása a gyógyszerbeszerzési források felosztására, a beszerzési források és értékesítési lehetőségek közötti választás lehetőségének korlátozására.
- 2.3. A Kamarának sem módja, sem lehetősége nincs beleszólni a gyógyszer vásárló üzletfelek megkülönböztetésébe, a gyógyszerárak megkülönböztető alkalmazásába, fizetési határidők megkülönböztető kikötésébe, vagy más megkülönböztető jellegű eladási vagy vételi feltételek, vagy gyógyszer-értékesítési módszerek alkalmazásába.
- 3) A vizsgáló által a Tpvt. 68. § (4) bekezdése alapján elrendelt hiánypótlást a kérelmező 2004. szeptember 14-én teljesítette, egyben kérelmét akként módosította, hogy az a Kamara 2004. november 27-i Küldöttközgyűlésére előterjesztett Etikai Kódexre és Etikai-Fegyelmi Szabályzatra vonatkozik.
- 4) 2004. december 2-án a Kamara arról tájékoztatta a Gazdasági Versenyhivatalt, hogy 2004. november 27-én megtartott Küldöttközgyűlése a tervezett tartalommal elfogadta az Etikai Kódexet és az Etikai-Fegyelmi Szabályzatot.

II.

A tényállás

A kérelmező

- 5) A Magyar Gyógyszerész Kamaráról szóló 1994. évi LI. törvény szerint a Kamara a gyógyszerészek szakmai, érdekképviseleti és önkormányzati köztestülete, mely kettős funkciót tölt be, egyrészt közfeladatokat ellátó köztestület, másrészt önszabályozó szakmai szervezet. Ez utóbbi szerepéből adódóan törvényes felhatalmazása van arra, hogy tagjaira vonatkozóan különféle kötelező szabályokat alkosson.
- 6) A Kamara feladatait a megyékben és a fővárosban működő területi szervezetei, valamint országos szervezete útján látja el. A Kamara országos szervei és területi szervezetei jogi személyeknek minősülnek. A Kamara legfőbb képviseleti szerve a területi szervezetek választott küldötteiből álló Küldöttközgyűlés, melynek kizárólagos hatáskörébe tartozik többek között az Etikai-Fegyelmi Szabályzatnak a megalkotása és módosítása.
- 7) A Kamara működése felett az egészségügyi miniszter gyakorol felügyeletet. Ebben a jogkörében ellenőrzi, hogy az Alapszabály jogszerű-e, továbbá más kamarai szabályzatok, illetve a kamarai szervek és tisztségviselők határozatai nem sértik-e a jogszabályokat, illetve az Alapszabályt. Törvényességi felügyelete nem terjed ki az olyan ügyekre, amelyekben munkaügyi vitának, illetőleg egyébként bírósági vagy államigazgatási eljárásnak van helye.
- 8) Gyógyszerészi diplomához kötött tevékenységet csak kamarai tag végezhet. A Kamarai tagság kötelező, tehát a viselkedési szabályokat megsértő tagot, vagyis azt, aki olyan tevékenységet folytat, amit jogszabály, illetőleg a Kamara Etikai-Fegyelmi Szabályzatába foglalt gyógyszerész-etikai szabályok a gyógyszerészi tevékenységgel összeférhetetlennek minősítenek, a Kamara kizárhatja a tagok sorából, ezáltal az adott

szakma folytatását téve lehetetlenné a szabálysértő tag számára (a Magyar Gyógyszerész Kamaráról szóló 1994. évi LI. tv. 15.§ (4) b) pont).

Az Etikai Kódex és az Etikai-Fegyelmi Szabályzat

- 9) A 2004. november 27-én a Kamara Küldöttközgyűlése által elfogadott Etikai Kódexben elkülönül a gyógyszerészet, mint a szakma, a hivatás gyakorlása, és a gyógyszertár üzemeltetés, mint vállalkozási, gyógyszer kiskereskedelmi tevékenység. A hivatás gyakorlása személyhez kötött tevékenység, amelyet a gyógyszerész, mint alkalmazott, vagy mint szakmai tevékenységet is folytató gyógyszertár tulajdonos folytat. A gyógyszertár üzemeltetése vállalkozási tevékenység, amelyet a gyógyszerészek bizonyos – gyógyszertár tulajdonos – része egyéni vállalkozóként, vagy betéti társaság tagjaként folytatnak. Ez utóbbi körben az Etikai Kódex „V. Reklám és Hirdetés”, valamint „VI. A tisztességtelen gazdasági tevékenység tilalma” fejezetei fogalmazznak meg etikai normákat.
- 10) Az V. fejezet 1. pontja egyértelműen rögzíti, hogy „etikai szempontból a gyógyszerészeti tevékenység hirdetése megengedett”. Etikai vétségnek csak a jogszabálysértő (3. pont), illetve a betegek kiszolgáltatottságára építő vagy az orvosok és gyógyszerészek becsülete és tekintélye ellen irányuló reklámokat minősíti.
- 11) A VI. fejezet – egyebek mellett – rögzíti 1. pontjának második mondatában, hogy „Nem megengedett, hogy a gyógyszerész egyes betegek és intézmények számára különféle előnyöket biztosítson gyógyszerforgalmának növelése érdekében.”
- 12) Az Etikai Kódex X.3. pontja értelmében az abban foglalt gyógyszer-etikai szabályok vétkes megszegése etikai vétségnek, ismételt súlyos esetben fegyelmi vétségnek minősül. Az Etikai-Fegyelmi Szabályzat 12. § (1) bekezdése szerint az etikai vétséget elkövető gyógyszerésszel szemben kiszabható büntetések: megrovás; pénzbírság; tagsági viszony 1-6 hónapig terjedő felfüggesztése; kizárás.

III.

A Versenytanács előzetes álláspontja

- 13) A Versenytanács a Tptv. 73. § szerint előzetes álláspontjában arról tájékoztatta a Kamarát, hogy az Etikai Kódex VI. 1. pontjának második mondata szerinti előny biztosítási tilalom (lásd 11. pont) versenyt korlátozó hatással járhat. Egy ilyen általános megfogalmazott tilalom ugyanis korlátozhatja a gyógyszeres vállalkozások azon lehetőségét, hogy – üzletpolitikájuk, és a szolgáltatások igénybevevői között létező különbségek figyelembevételével – különféle előnyöket kínálva és érvényesítve (pl. házhoz szállítás felkínálása a fekvőbetegeknek, vagy szociális otthonokban lakó embereknek, de nem minden vásárlónak) versenyezzenek egymással.
- 14) Szintén jelezte a Versenytanács, hogy a Tptv. 18. § (1) bekezdés b) pontjára irányuló (másodlagos) kérelmet elutasítani tervezi. A Tptv. 13. § (1) és (2) bekezdése alapján ugyanis a csekély jelentőség feltétele a megállapodást kötő (adott esetben: a döntéssel érintett) vállalkozások 10 százalék alatti együttes érintett piaci részesedése, ami a jelen esetben – figyelembe véve, hogy a kamarai tagság a gyógyszerész tevékenység elengedhetetlen feltétele – nyilvánvalóan nem áll fenn.

IV.

A kérelem módosítása

- 15) A Versenytanács előzetes álláspontjának ismeretében a kérelmező jelezte, hogy az Etikai Kódex VI.1. pontja második mondatának elhagyását tervezi, melyet a Kamara legközelebbi – várhatóan május végén sorra kerülő – Küldöttközgyűlésére terjeszt elő elfogadásra. Erre tekintettel kérelmét akként módosította, hogy az előzők szerint módosított Etikai Kódex – mint tervezett megállapodás – tekintetében kérte annak megállapítását, hogy az nem minősül gazdasági versenyt korlátozóknak.

V.

Jogi értékelés

A jogi háttér

16) A Tpv. 11. § (1) bekezdés alapján tilos a vállalkozások közötti megállapodás és összehangolt magatartás, valamint a vállalkozások társadalmi szervezetének, a köztestületnek, az egyesülésnek és más hasonló szervezetnek a döntése, amely a gazdasági verseny megakadályozását, korlátozását vagy torzítását célozza, vagy ilyen hatást fejthet, illetve fejt ki.

17) A Tpv. 18. § szerint

(1) A Gazdasági Versenyhivataltól kérni lehet annak megállapítását, hogy a megállapodás, illetve a tervezett megállapodás

- a) nem minősül a 11. § értelmében a gazdasági versenyt korlátozó megállapodásnak,
- b) a 13. § alapján nem esik tilalom alá, vagy
- c) a 16. § alapján mentesül a tilalom alól.

(2) A Gazdasági Versenyhivataltól kérni kell a megállapodásnak vagy a tervezett megállapodásnak a tilalom alól a 17. § alapján történő mentesítését.

18) A Tpv. 20. § értelmében annak bizonyítása, hogy a megállapodás vagy a tervezett megállapodás nem minősül a 11. § értelmében a gazdasági versenyt korlátozó megállapodásnak, nem esik tilalom alá a 13. § alapján, vagy a tilalom alól a 16. § vagy a 17. § alapján mentesül, azt terheli, aki ennek megállapítását kéri.

A kérelem értelmezése

19) A kérelmező kérelme tárgyaként az „egyedi mentesítési kérelem” megjelölést alkalmazta, és a hiánypótlásként küldött beadványaiban is „egyedi mentesítési eljárást” említ. A kérelemben foglalt hivatkozásokból azonban egyértelműen kiviláglik, hogy a kérelmező valójában a Tpv. 18. § (1) bekezdés a) pontja szerinti eljárás lefolytatását kéri, és a Tpv. 20. § szerinti bizonyítási kötelezettségének is csak a Tpv. 18. § (1) bekezdés a) pontja tekintetében tett eleget. Mindezek alapján a Versenytanács – a kérelem tartalma szerint – az Etikai Kódexet és az Etikai-Fegyelmi

Szabályzatot (a továbbiakban együtt: Etikai Kódex) a Tpvt. 18. § (1) bekezdés a) pontja szerint értékelte, mégpedig az Etikai Kódexnek a kérelem módosítása (lásd 15. pont) szerinti tervezett változatát.

Az Etikai Kódex vizsgálata

- 20) A Tpvt. 11. §-ában foglalt tilalom kiterjed a köztestület (így az adott esetben a Kamara) döntéseire is. A Versenytanács kialakult gyakorlata szerint (Vj-73/2001.) a döntésnek nem kell különösebb formai követelményeknek eleget tennie (pl. határozati formát viselőnek lennie). A Tpvt. 11. § (1) bekezdése alá nem csak a formális határozat vagy ajánlás formáját öltő szervezeti aktusok tartoznak, hanem a köztestület minden olyan megnyilvánulás jogsértőnek minősül, amely (függetlenül tényleges hatásától) olyan szándékot tükröz, hogy összehangolva a tagok piaci magatartását korlátozza a gazdasági versenyt.
- 21) Az Etikai Kódex a gyógyszerész, mint vállalkozás tevékenységét is korlátozza, így arra alkalmazhatók a Tpvt. 11. §-ának rendelkezései. Mindezt erősíti az a körülmény, hogy az Etikai Kódex előírásainak megsértése végső soron a gyógyszerész vállalkozás piacról való kizorulását is eredményezheti (lásd 12. pont).
- 22) Az előzőekre tekintettel a Versenytanács vizsgálta, hogy az Etikai Kódex egyes rendelkezései sértik-e a Tpvt. 11. §-ában foglalt tilalmat.
- 23) A vállalkozás tevékenységének reklámozása az egyik legfontosabb versenyesszköz, ezért annak bármiféle indokolatlan korlátozása egyben a verseny korlátozását is eredményezheti.
- 24) Az Etikai Kódex általános reklámtilalmat nem tartalmaz, és konkrét – a verseny korlátozásával kapcsolatba hozható – tilalom is csak a jogszabálysértő reklámokra vonatkozik. Ez a gyakorlatban értelemszerűen azt jelenti, hogy ha a hatáskörrel rendelkező közigazgatási szerv a reklám jogsértést jogerősen megállapítja, akkor az egyben etikai vétség is. Az Etikai Kódexben megfogalmazott további etikai vétségnek

minősülő reklámtilalmak pedig olyan célokat szolgálnak (a fogyasztók kiszolgáltatottságának, az orvosok és gyógyszerészek becsületének védelme), amelyek nem piaci jellegűek, és így nem is lehet versenyt korlátozó hatásuk.

A döntés

25) Mindezek alapján a Versenytanács megállapította, hogy a Kamara Etikai Kódexe – annak VI. 1. pontja második mondatának tervezett törlése mellett – nem minősül a Tpvt. 11. § értelmében gazdasági versenyt korlátozó megállapodásnak.

VI.

Eljárási kérdések

26) A Kamara kérte a tárgyalás mellőzését, ezért a Versenytanács határozatát – a Tpvt. 74. § (1) bekezdésének alkalmazásával – tárgyaláson kívül – hozta meg.

27) A Kamarát megillető jogorvoslati jog a Tpvt. 83. § (1)-(2) bekezdésén alapul.

Budapest, 2005. január 13.